

ARTS, CULTURAL STUDIES AND ETHNOGRAPHY

Міжнародні фестивалі студентських хорів у Польщі і Словаччині

Роговська Єлизавета Владиславівна¹

¹ викладач кафедри мистецької освіти;
Житомирський державний університет імені Івана Франка; Україна

Анотація. Стаття присвячена Міжнародному фестивалю університетських хорів «Universitas Cantat» у Польщі та Міжнародному фестивалю студентських хорів у Банській Бистриці в Словаччині. Наголошується на їх провідній ролі у популяризації та пропагуванні хорового співу в академічному середовищі.

Ключові слова: хоровий фестиваль, студентські хори, хоровий спів.

Міжнародний фестиваль університетських хорів «Universitas Cantat» та Міжнародний фестиваль студентських хорів у Банській Бистриці мають своє постійне місце в Познані (Польща) та Банській Бистриці (Словаччина), містах, відомих своєю історією, культурою та відкритістю. Кожні два роки вони перетворюються на яскравий центр хорового співу. Фестивалі привносять унікальну атмосферу не лише на територію університетів, але й на вулиці міст, створюють атмосферу, в якій змішуються молодь, талант, ентузіазм та традиції. Таким чином, можна сказати, що ці мистецькі заходи розвивають любов до національної культури, презентують вокальне мистецтво, музику та знайомлять з історією різних народів. Спільні фестивальні зустрічі сприяють поширенню вітчизняної творчості, змаганню між хорами, розширюють культурний та музичний кругозір молоді та мають на меті заохотити до створення нових хорових творів.

Міжнародний фестиваль університетських хорів «Universitas Cantat» у Польщі – це міжнародне хорове свято. З 1998 року він збирає в Познані (спочатку щороку, а з 2003 року – кожні два роки) молодь з різних університетів – людей музично обдарованих, активних та відкритих до нових дружніх стосунків та обміну культурним досвідом [1].

Протягом усього періоду існування фестивалю глядачі мали можливість ознайомитися з творчістю майже 100 хорів з 26 країн, зокрема з таких віддалених куточків світу, як Мексика

ARTS, CULTURAL STUDIES AND ETHNOGRAPHY

та Еквадор. З самого початку організацією заходу займалися Університет імені Адама Міцкевича в Познані, Камерний хор УАМ та Товариство друзів Камерного хору УАМ.

Неоціненною є роль професора Кшиштофа Шидзіша – хормейстера, музикознавця, спеціаліста з вокалу, логопеда, менеджера культури, який від самого початку був директором «Universitas Cantat», а також професора УАМ, доктора Йоанни Пех-Славецької – гобоїстки, хормейстера, логопедині та заступниці директора фестивалю.

Фестивальні концерти проводяться в різних концертних залах Великопольщі, а головним майданчиком є Зала Університету імені Адама Міцкевича, яка славиться своєю чудовою акустикою.

Традиційно наприкінці фестивалю всі учасники разом виконують твір сучасного польського композитора у супроводі симфонічного оркестру, і, як результат, сучасна польська музична література збагатилася понад десятком прем'єр великих вокальних та інструментальних творів, зокрема Кшесіміра Дембського, Павла Лукашевського, Ромуальда Твардовського, Мілоша Бембінова, Яцека Сикульського, Марека Ясінського, Збігнева Козуба та Зузанни Козі.

Так, у фінальних концертах звучали: *Litania ad Spiritus Sanctum* Збігнева Козуба (1998), *Angelus* Войцеха Кілара (1999), *Beati Estis* Збігнева Козуба (2000), *Ad Juventatem* Марека Ясінського (2001), симфонія *Nihil homine Mirabilius* Кшесіміра Дембського (2002), симфонія № 2 *Ver Redit* Кшесіміра Дембського (2003), симфонія *Festinemus amare homines* Павла Лукашевського (2005), *Raptus Europae* Марека Ясінського (2007), *Exegi monumentum aere perennius* Ромуальда Твардовського (2009), *Amor vincit* Мілоша Бембінова (2011), *Origo Mundi* Яцека Сикульського (2013), *Arion* Зузанни Козя (2015), *Амур і Психея* на текст міфу Апулея, Мілоша Бембінова (2017).

XIV фестиваль Universitas Cantat, який відбувся у 2019 році, мав унікальний характер. Це підкреслювалося тим фактом, що він став частиною святкування 100-річчя Познанського університету під почесним патронатом Президента Республіки Польща, пана Анджея Дуди. З цієї нагоди до урочистого сторічного концерту, що завершив ювілейні святкування, було включено Фінальний концерт «Universitas Cantat» – який традиційно складався з творів, представлених хорами – учасниками фестивалю та спільного виконання заключного твору, написаного спеціально для фестивалю, – під час якого артисти фестивалю (хор із 120 осіб, що складався з

ARTS, CULTURAL STUDIES AND ETHNOGRAPHY

учасників фестивалю «Universitas Cantat»), стояли на одній сцені зі всесвітньо відомим тенором Андреа Бочеллі.

Концерти ювілейного XV Universitas Cantat відбулися 18–21 травня 2022 року. Під час заключного концерту було виконано два твори, спеціально написані для цієї нагоди: «Dodola» македонського композитора Анджело Спіроскі та «I am semper» Яцека Сиккульського. Цей концерт також був частиною європейського проекту «WeBEUnited» [2].

XVI Universitas Cantat відбувся 15–18 травня 2024 року, а наступний XVII Universitas Cantat заплановано на 13–16 травня 2026 року.

Україну в різні роки представляли: жіночий академічний хор Академії культури в Миколаєві, диригент Стефан Седліцький (2002), Молодіжний хор «Світич» Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, диригенти Людмила Шумська і Людмила Костенко (2003, 2015), мішаний хор Gaudeamus Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, диригент професор Степан Дацюк (2009), Камерний хор Київського музичного інституту імені Р. Глієра, диригентка Зоя Томсон (2013, 2017, 2019), хор «Дніпро» Київського національного університету імені Тараса Шевченка, диригент Ірина Душейко (2013), камерний хор імені Олександра Петросяна Національного університету Харківська політехніка, диригенти Фелікс Сокол і Діана Ореківська (2015).

Фестиваль «Universitas Cantat» (і безліч волонтерів, які працюють над кожним його випуском) є доказом того, що музичні захоплення в галузі хорової музики є універсальною проблемою. Зустрічі молоді призводять до нових знайомств, а мультикультуралізм є натхненням для слухачів.

Міжнародний фестиваль студентських хорів у Банській Бистриці в Словаччині має давні традиції, що сягають 1982 року, проводиться кожні два роки. Його ініціатором був Мілан Пазурик. З 1985 року проходить під назвою «Академічна Банська Бистриця». З 1993 року фестиваль має міжнародний та конкурсний характер у категорії академічних жіночих та мішаних хорів, а з 1997 року також у категорії камерних хорів. З 2011 року до його учасників (крім хорів закладів вищої освіти), приєдналися хори загальноосвітніх шкіл. Фестиваль відбувається в приміщенні Університету Матея Бея в Банській Бистриці [3].

Організаторами фестивалю є: Міністерство освіти, науки, досліджень та спорту Словаччини, Університет Матея Бея в Банській Бистриці, Кафедра музичної культури Педагогічного факультету Університету Матея Бея в Банській Бистриці, Місто

ARTS, CULTURAL STUDIES AND ETHNOGRAPHY

Банська Бистриця. Значне місце в організації та професійному управлінні фестивалем посідає Університет Матея Беля, який є не лише основоположним гарантом, але й духовним центром цієї унікальної події. Університет є не лише освітнім простором, а й яскравим центром мистецьких подій та міжнародного діалогу.

Протягом років в рамках фестивалю вперше виконувалися композиції словацьких композиторів: Альфреда Земановського, Тадеаша Салву, Зденка Мікулу, Івана Грушовського, Андрея Оченаша, Юрая Гатріка, Йозефа Подпроцького, Павла Кршка, Лукаша Борзіка, Мірка Крайча, Юрая Яртіма, Петра Шпілака.

Головною метою фестивалю є культивування, підтримка, популяризація та пропагування хорового співу в академічному середовищі; створення платформи, де молодь та експерти можуть зустрічатися та ділитися своїм досвідом; формування позитивного ставлення до різних форм вираження та культурних контекстів у сфері хорового мистецтва; стимулювання творчості та підтримка, завдяки конкурсній основі, якості інтерпретаційних виступів; формування культурних та мистецьких компетенцій молоді; представлення академічного хорового мистецтва громадськості та освітньому середовищу.

Завданнями фестивалю є, серед іншого, розвиток любові до музики та рідної культури, вивчення музики та історії різних народів, інтеграція молоді, стимулювання творчого духу академічних хорів та розширення культурного горизонту молодшої інтелігенції.

Отже, ця мистецька подія важлива як для студентів-музикантів Університету Матея Беля, так і для студентів інших університетів Словаччини та за кордоном, які забирають з Банської Бистриці не лише дипломи та нагороди, а й, перш за все, досвід, дружбу та натхнення, які супроводжуватимуть їх у майбутньому музичному житті.

Україну в різні роки на фестивалі представляли: Хорова капела «Gaudeamus» Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Золотий диплом в категорії мішаних хорів (1997), срібний диплом в категорії камерних хорів (1999), а керівник капели Степан Дацюк отримав нагороду як найкращий диригент Міжнародного хорового конкурсу вищих навчальних закладів Європи «Академічна Банська Бистриця – 1999»; Камерний хор «Кредо» (бронзовий диплом в категорії камерних хорів (2001). Гостем фестивалю у 2001 році був Чоловічий хор Ужгородського університету (диригент П.Рак).

Оцінка художніх виступів конкурсантів здійснюється експертною радою міжнародного журі, що складається з видатних особистостей музичного мистецтва міжнародного рівня. Від

ARTS, CULTURAL STUDIES AND ETHNOGRAPHY

України до складу журі входили; заслужений діяч мистецтв України, професор Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, Анатолій Болгарський (1999); заслужений працівник культури України, професор, директор Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Степан Дацюк (2001).

Таким чином, у підсумку зазначимо, що описані фестивалі, які мають давні традиції, надають хорам та їхнім учасникам чудові умови для зустрічі на конкурентній платформі у взаємному та музично-мистецькому діалозі, метою якого є представлення найкращого інтерпретаційного досвіду та обмін новітніми тенденціями у сфері представлення хорових творів старих майстрів та сучасних композиторів.

References:

- [1] Universitas Cantat. веб-сайт. URL: <https://cantat.amu.edu.pl/pl> (дата звернення: 21.05.2025).
- [2] XII Międzynarodowy Festiwal Chórów Uniwersyteckich „Universitas Cantat 2015” веб-сайт. URL: https://chortownia.org/index.php?vaction=festiwal_view&fwid=438 (дата звернення: 21.05.2025).
- [3] Akademická Banská Bystrica веб-сайт. URL: <https://www.akademickabb.sk/o-festivale/historia/> (дата звернення: 23.05.2025).